

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR BALCIA INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-10-22 Nr. 429-451
Vilnius

Lietuvos bankas gavo prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą, kurio šalys yra X. X. (toliau – pareiškėjas) ir *Balcia Insurance SE*, veikianti Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas).

Sprendimo santrauka¹

Ginčas kilo dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos už pavogtą pareiškėjo dviratį dydžio ir pritaikyto nusidėvėjimo pagrįstumo. Įvertinus šalių paaiškinimus, pateiktus įrodymus ir taikytinų draudimo taisyklių (toliau – Taisyklės)² sąlygas, nustatyta, kad draudimo išmoką už pavogtą beveik 7 metų senumo dviratį draudikas apskaičiavo pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklėse nustatyta kilnojamojo turto rinkos vertės bei nusidėvėjimo skaičiavimo tvarka. Pareiškėjo prašomas draudimo išmokos apskaičiavimas be nusidėvėjimo taikymo neatitiktų kompensacinės draudimo išmokos paskirties, nes už naudotą dviratį būtų atlyginama naujo analogiško daikto vertė, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

N u s t a t y t a:

Esminės faktinės kilusio ginčo aplinkybės

Tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta gyventojų turto draudimo sutartis (toliau – draudimo sutartis), kuria Taisyklių pagrindu laikotarpiu nuo 2025 m. rugsėjo 12 d. iki 2026 m. rugsėjo 11 d. buvo apdraustas butas ir jame esantis namų turtas, esantis adresu: (duomenys neskelbtini).

Pareiškėjas draudikui pranešė apie pavogtą turtą – dviratį „SCOTT Scale 980“. Draudikas, įvertinęs žalos byloje esančius dokumentus, nustatė analogiško dviračio modelio vertę – 1 099 Eur, pritaikė Taisyklių 14 skyriuje nustatytą nusidėvėjimą (750,98 Eur) ir, išskaičiavęs draudimo sutartyje nustatytą 100 Eur išskaitą, apskaičiavo 248,02 Eur draudimo išmoką.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžiu, ginčydamas pritaikytą nusidėvėjimo sumą. Pareiškėjo nuomone, sutartyje nustatyta kilnojamojo turto draudimo vertė – atkuriamoji, todėl nusidėvėjimas pritaikytas nepagrįstai.

Draudikui netenkinus pareiškėjo pretenzijos, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą.

Ginčo reikalavimai

Rekomenduoti draudikui perskaičiuoti draudimo išmoką už pavogtą dviratį, netaikant nusidėvėjimo, ir papildomai išmokėti 750,98 Eur.³

Ginčo šalių pateikti paaiškinimai

Pareiškėjas nurodo, kad draudimo sutartyje ties kilnojamuoju turtu yra aiškiai nurodyta individuali sąlyga „Draudimo vertė: Atkuriamoji vertė“, o nusidėvėjimas pagal Taisykles yra ne atkuriamosios, o likutinės vertės elementas (likutinė vertė apibrėžiama kaip atkuriamoji vertė, išskaičiuojant nusidėvėjimo procentą). Taikydamas nusidėvėjimą, draudikas išmoką apskaičiavo pagal likutinę vertę, pažeisdamas draudimo sutarties sąlygą. Pareiškėjo teigimu, draudimo sutarties sąlyga („Atkuriamoji vertė“) ir Taisyklėse numatyta nusidėvėjimo skaičiavimo tvarka prieštarauja viena kitai, todėl sutarties neaiškumai aiškintini vartotojo naudai.

Draudikas atsiliepime nesutinka su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas nurodo, kad draudimo liudijime įrašytas draudimo vertės pobūdis savaime nepaneigia Taisyklėse

¹ Santraukoje pateikiamas tik trumpas nagrinėto vartojimo ginčo apibendrinimas. Norint suprasti ir (ar) įvertinti sprendime aptariamą aplinkybę, sprendimo dėl šio ginčo esmės pagrindus ir motyvus, būtina tinkamai susipažinti su viso sprendimo turiniu.

² Gyventojų turto Visų rizikų draudimo taisyklėse Nr. LT-007.02-02, galiojančios nuo 2023 m. spalio 5 d.

³ Iš viso atlyginti 999 Eur vietoje išmokėtų 248,02 Eur (analogiško dviračio modelio vertė 1 099 Eur – 100 Eur išskaita).

nustatytos specialios draudimo išmokos apskaičiavimo tvarkos kilnojamajam turtui, kai jis yra prarastas ir jo atkurti neįmanoma. Kadangi pavogtas dviratis buvo senesnis negu 3 metų, draudikas pagrįstai taikė Taisyklėse numatytą 10 proc. metinį nusidėvėjimą nuo įsigijimo momento. Draudiko vertinimu, visiškas nuostolių atlyginimas be nusidėvėjimo taikymo leistų pareiškėjui nepagrįstai praturtėti, nes už beveik 7 metų naudotą daiktą būtų išmokėta naujo analogo vertė.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – ginčų nagrinėjimo taisyklės) 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Teisinis vertinimas

*Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, **ar draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką už pavogtą dviratį, pagrįstai pritaikė nusidėvėjimą.***

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pažymėtina, kad draudimo sutartis, kuria apdrausti pareiškėjo interesai, priskirtina turto draudimo grupei. Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalį, turto draudimo sutartis priskiriama nuostolių draudimo sutartims, pagal kurias draudikas įsipareigoja įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudimo išmoką, lygią patirtiems nuostoliams. Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.⁴

Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju šalys nesutaria, kaip turėtų būti apskaičiuojama draudimo išmoka: pareiškėjas teigia, kad draudikas, apskaičiuodamas mokėtiną draudimo išmoką, neturi teisės išskačiuoti nusidėvėjimo⁵, o draudikas nurodo, kad nusidėvėjimo išskačiavimas yra pagrįstas Taisyklių nuostatomis ir atitinka visiško nuostolių atlyginimo principą.

Vadovaujantis draudimo sutarties sudarymą patvirtinančiu draudimo liudijimu, pareiškėjo kilnojamasis turtas buvo apdraustas visų rizikų draudimu, atkuriamąja verte, draudžiamąjo įvykio atveju taikoma 100 Eur išskaita.

Taisyklių 1 punkte nustatyta, kad draudikas moka draudimo išmoką, jei būstui ar kilnojamajam turtui buvo padaryta žala dėl staiga ir nenumatyto išorinio įvykio (įskaitant vagystę ar plėšimą).

Taisyklių 14 punkte įtvirtinta, kad draudikas atlygina visas išlaidas, patirtas atkuriant turto būklę, buvusią iki draudžiamąjo įvykio. Mokant draudimo išmoką už kilnojamąjį turtą, jei turto negalima atkurti, kompensacijos suma nustatoma pagal kilnojamo turto rinkos vertę. Numatyta, kad draudimo išmoka bus apskaičiuojama, sumažinant kilnojamojo turto įsigijimo vertę 10 proc. metiniu nusidėvėjimu nuo turto įsigijimo momento, jeigu įvykio dieną telefonas, planšetė, kompiuteris, išmanusis laikrodis bei apyrankė, kitas kilnojamasis turtas yra senesnis kaip 3 metai.

Taigi, jei turtą galima atkurti, atlyginamos jo atkūrimo ar remonto išlaidos, o jei atkurti neįmanoma – išmoka apskaičiuojama pagal kilnojamojo turto vertę, remiantis Taisyklėse nustatytu nusidėvėjimo taikymo mechanizmu.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

⁵ Pareiškėjas neginčija konkrečiau taikomo nusidėvėjimo dydžio, bet patį jo taikymo faktą.

Pareiškėjas draudikui pateikė duomenis, kad dviratis buvo įsigytas 2019 m. liepos 9 d. Taigi, dviratis įvykio dieną buvo beveik 7 metų. Atsižvelgdamas į tai, kad faktiškai pavogto turto (dviračio) atkurti neįmanoma ir jis įvykio dieną buvo senesnis nei 3 metai, draudikas, apskaičiuodamas pareiškėjui dėl įvykio mokėtiną draudimo išmoką, pagrįstai taikė Taisyklių 14 punkte įtvirtintą nuostatą, nustatančią, kaip apskaičiuojama išmoka, kai kilnojamas turtas yra prarastas ir jo atkurti neįmanoma, ir taikė apskaičiuotą 750,98 Eur nusidėvėjimo sumą.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad draudimo sutartis negali būti aiškinama vien pagal atskirą draudimo sutarties nuostatą, neatsižvelgiant į Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis ir konkrečiai reglamentuoja draudimo išmokos apskaičiavimo tvarką. Nagrinėjamu atveju būtent Taisyklių 14 skyriuje yra nustatyta draudimo išmokos už kilnojamąjį turtą apskaičiavimo tvarka.

Kartu pažymėtina tai, kad, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį, tačiau nukentėjęs asmuo neturi gauti didesnės draudimo išmokos, nei reikia turtui atkurti į iki įvykio buvusią padėtį. Antraip nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėtų draudiko sąskaita. Pareiškėjo reikalaujamas mokėtinis draudimo išmokos apskaičiavimo būdas neatitiktų visiško nuostolių atlyginimo principo, kadangi pareiškėjui už beveik 7 metų senumo pavogtą dviratį būtų atlyginama kaip už naują daiktą, o pareiškėjas faktiškai gautų didesnę turtinę naudą, nei buvo jo realiai prarasto turto vertė iki įvykio.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, įvertinus ginčo šalių pateiktus paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko sprendimas apskaičiuojant pareiškėjui dėl įvykio mokėtiną draudimo išmoką taikyti 750,98 Eur nusidėvėjimą laikytinas pagrįstu ir atitinkančiu kompensacinę draudimo išmokos esmę bei draudiko priimtą atsakomybę pagal draudimo sutartį ribas. Dėl šių priežasčių pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Išvada

Nustačius, kad draudiko apskaičiuotas dėl įvykio mokėtinis draudimo išmokos dydis pagrįstas, pareiškėjo reikalavimas atmetamas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį.⁶

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.